

Het is nu september, we zijn net terug van een mooie tocht met de Pagan, onze houten zeilsloep, die ooit als reddingsboot aan de davits van een passagiersschip heeft gehangen, waarschijnlijk gebouwd rond 1935 met een Penta 9 pk motor uit die tijd. Na de oorlog is de sloep tot jacht omgebouwd en voorzien van kajuit, mast en zeilen. In de kajuit hangt een herinneringsplaatje van de vlootshoofd door koningin Wilhelmina in 1948. Oom Wim kocht de sloep in zeer verwaarloosde toestand in 1964 en ik mocht toen al mee op zeiltochten op het IJsselmeer. Toen Tiny en ik de boot in 1972 kochten was er dan ook veel te doen, vele winters hebben we er hard aan gewerkt om nieuwe delen in de huid te zetten, spanten te vervangen en zo voort. Maar elk jaar hebben we ermee gevaren en hoe! Eerst voorzichtig op het IJsselmeer, wat bij harde wind zeer knobbelig kan zijn, later steeds verder het wad op. Jarenlang zwierven we van het ene Waddeneiland naar het volgende; van Texel tot aan Amrum hebben we ze allemaal gezien. Maar sinds we de werf hadden, konden we niet zo lang meer op vakantie en bleven de waddentochten beperkt tot Terschelling of Rottum. Met andere boten (Elisabeth en de Otter) hebben we de laatste jaren elders gevaren, zodat het nu weer eens tijd werd om de ons oude vaargebied weer eens op te zoeken, zeker ook omdat Eliane en Cees beloofden wel 3 weken op de werf te passen. Dus onze bootspullen opgezocht en nagewuifd door Eliane vertrokken wij eerst naar IJmuiden, waar de "Tall Ships" verzamelden. Met ons Shantykoor "Kaaftander" hebben we daar op de kade voor wat sfeer gezorgd. De volgende dag meegedaan met de "Parade of Sail" naar Amsterdam.



Tiny stuurt zorgvuldig uit de weg voor een van de Tall Ships tijdens de "Parade of Sail".

Heel indrukwekkend zoveel schepen, bij elkaar. We zeilden grotendeels met de Tall Ships mee die soms tot voorbij het stationsgebouw met vol tuig bleven zeilen en pas op het laatste moment met een sleepboot in de IJ-haven werden afgemeerd. 's-Avonds lagen we letterlijk onder het vuurwerk en we hebben dat dan ook nog nooit zo mooi beleefd. Ook de volgende dag weer bootjes kijken en we zagen natuurlijk vele bekenden want wie was er niet? In elk geval was onze werf goed present met de Pagan, de Krab, de Hamlet en de Beer.



Vlak voor het stationsgebouw worden we nog opgelopen door de Poolse windjammer "Dar Ennogwat". We vroegen ons af hoe krijgen zij nog voor de IJ haven alle zeilen weg? Maar het lukte!

Maar na zoveel dagen in de drukte wilden we verder, door de Oranjesluizen dus en met een mooi windje zeilden we langs Marken naar Hoorn. De volgende dag eerst op de markt rondgelopen, dus laat weg en gereefd op weg naar Enkhuizen. We dachten dat alle boten nog in Amsterdam verzameld lagen maar voor de sluis lagen nog wel 200 jachten te wachten, maar het was niet ongezeilig; geen erge voordringers. Met een flinke zuidwesten wind zeilden we de volgende dag het regenachtige IJsselmeer over, werden vlot naar buiten geschut in Kornwerd en zeilden 's-avonds langs Harlingen. Een goede wind moet je benutten dus we zeilden door tot we bij zonsondergang op de Abt vastliepen.. Dat ging deze keer tamelijk ruig want door de harde ebstroom en de flinke wind daar tegenin, stonden er puntige golven en ik kon de sloep niet meer met de kop in de wind trekken, zo hard waren we vastgelopen. Stom natuurlijk ik had even daarvoor moeten ankeren en dan waren we veel netter drooggevallen. Nu kletsten de golven zo hard tegen de zijkant dat het buiswater in de kuip sloeg en de glazen rinkelden in het kastje. Maar na een slecht uurtje stonden we met de uitgebrachte wadpoten netjes rechtop, na het eten vielen we spontaan in slaap. 's-Nachts nam de wind af en we sliepen heerlijk totdat zacht gekabbel van golfjes tegen de huid aangaf dat we weer verder konden. Met een lopend windje zeilden we al vroeg dwars over het Terschellinger wad, boeien en prikken lieten we voor wat ze waren want er stond water genoeg. Bij Ameland begon de eb weer door te zetten en vielen 's-middags droog voorbij Holwerd.



Wat een mooie boot is de Pagan toch. Hier drooggevallen op het wad onder Ameland

Wat klusjes, even rondlopen op het wad en om halfnacht dreven we weer. Ik dacht dat we nog maar verder moesten varen, de wind was weer tot matig toegenomen en boven Engelsmanplaat lig je rustig. Het werd echter al snel donker en we konden de boeien niet meer zien. Er zat nog een jacht voor ons die we een beetje konden volgen. Bij het Pinkewad

was het helemaal donker en raakten we af en toe de grond, maar met opkomend water waren we weer snel los. Heel vreemd is het om zo in het donker te zeilen zonder precies te weten waar je bent. We volgden zo'n beetje het flauwe olielampje van onze voorganger die we op wel een mijl voor ons zagen. Verder zagen we wat lichtjes op de wal en natuurlijk de vuurtoren van Schiermonnikoog. Prachtige sterrenhemel maar geen maan. Ik dacht dat we wat meer bakboord aan moesten houden en toen we vastliepen zag ik de donkere omtrek van het drenkelingen huisje op Engelsmanplaat valkbij. Veel te dicht bij; onze voorganger lag er al voor anker maar die had kennelijk een diepgang van 30 cm. Door met veel moeite te gijpen kwamen we toch weer los en ankerden even verder precies op het plekje wat ik bedoelde, in dieper water maar toch aan alle kanten beschermt door banken die bij normale vloed boven water blijven. Wadpoten weer uitgezet en na een borreltje op de spannende zeiltocht sliepen we weer gauw. De volgende morgen vroeg weer door; met de vloed onder Schier door, voorbij Pieterburen en net op tijd de droogvallende haven van Noordpolderzijk binnen.



De Noordelijkste haven van het vasteland: Noordpolderzijk (droogvallend)

Door familie opgehaald, boodschappen in Uithuizenmeden en eten op de boerderij van Betty en Wriester; ze hadden net een nieuw soort aardappelen geroid; "Red one" die zullen binnenkort wel bij Albert Heijn liggen. Met de vloed de volgende morgen weer door over het Groninger wad; recht oversteken naar Borkum, ook daar weer recht over naar Memmert en nog net op tijd met motorhulp, nu wel zorgvuldig de prikken volgend, naar Juist. Net als 15 jaar geleden speelde op het dorpsplein een orkestje, kinderen speelden in de vijver en de terrasjes zaten vol. Niets veranderd hier, ook al omdat hier helemaal geen auto's zijn; ook niet van de Juistenaars dus. Alles gaat er nog met paard en wagen. Zou dat niets voor Schiermonnikoog en Vlieland zijn? Nu word je daar van de weg gereden door te hard rijdende eilanders. Heerlijk visje gegeten in het havenrestaurant. De volgende dag te vroeg vertrokken (ik hou ervan om met laagwater te varen dan is het wad op zijn mooist) want even buiten de haven liepen

we vast. Waiting for the tide (de voor mij enigst acceptabele vorm van wachten) bekort met een ontbijt in de zon. Even later kwam de veerboot langs die kennelijk ook maar 80 cm diepgang had en door het geultje wat hij maakte, konden wij mee. Bij Norderney toch maar even wat benzine gehaald, hoewel we sinds Enkhuizen bijna niets meer gebruikt hadden. Daarna nog door naar Baltrum, een heel klein eiland, een beetje saai. Dan was Spiekeroog waar we de volgende dag in een bui naar binnenzeilden weer leuker, maar ook dat eiland heb je in een paar uur gezien. Verder naar Wangeroog. Slecht weerbericht maar het valt erg mee, het waait niet harder dan windkracht 5 maar het neemt flink toe als we binnen zijn. Het is nu springtij (nieuwe maan), zelfs de dam om de haven loopt onder. We hoorden verhalen dat je hier heel slecht ligt bij harde zuidoosten wind



Het smalspoor treintje op Wangeroog rijdt nog terwijl de golven over de rails slaan.

. Met een smalspoor treintje gingen we naar het dorp; heel spectaculair want het water was zo hoog dat de golven over de rails sloegen, aan de ene kant het wad, aan de andere kant was nu ook een heel stuk land ondergelopen zodat het net leek of we in een boot zaten. Gelukkig was het water al een stuk gezakt toen we over de bielzen terugliepen naar de haven. De volgende dag woei het eindelijk de beloofde windkracht 7, heerlijk als je dan in een goede haven ligt. Naast ons lag (niet toevallig want ik zoek natuurlijk altijd bijzondere schepen uit) een prachtige kotter van 10 m. Speciaal de details waren heel bijzonder; de twee dekhuisen, de helmstok, de wrikriem, de kuptafel, de wadpoten alles even perfect gemaakt. Werner nodigde me 's-ochtends aan boord toen ik stond te kijken en schonk een borrel onder zijn motto: "Ein sherry in der morgen ist besser als sowieso keine" Hij was ook botenbouwer en was met deze boot al in 1957 begonnen. Op diverse werven in de buurt van Hamburg gewerkt en nu eindelijk zo ver dat hij de eerste grote reis kon beginnen, hij wilde overwinteren ergens onderin de Golf van Biskaje. Hij was blij dat hij eindelijk de Elbe uit was want dat is soms wekenlang onmogelijk voor kleine jachten bij harde wind. Tiny die ik gezegd had dat ik even een ommetje ging maken, kwam me boos ophalen, maar toen was de fles toch al leeg. We liepen naar de

Westturm, een enorme vuurtoren, de wind floot eromheen en op het strand was de onderste meter stuifzand, je kon er niet tegenin lopen en dit was dan nog maar windkracht 7. De volgende dag was de wind weer gaan liggen en al vroeg gingen we varen. Er stonden in het zeegegat tussen Wangeroog en Spiekeroog nog wat golven, wat heel onplezierig was toen we in het geultje onder Spiekeroog vastliepen gelukkig drukte de harde ebstroom ons er weer vanaf want we lagen daar slecht te bonken en met de zeilen op kom je moeilijk rond. Nog eens proberen, wat meer naar bakboord. Weer bijna vast, toch moest dit het geultje zijn. Na nog een keer proberen gaven we het op en voeren naar het geultje wat vlak langs de kust loopt, maar ook daar was het nu te ondiep geworden. Mijn voorstel om dan maar buiten Spiekeroog om, dus over zee te varen werd door Tiny languit afgewezen, waarna we maar voor anker gingen, nog in het zicht van de haven waar we zo vroeg vertrokken waren. Ik denk achteraf dat de golven door de harde noordelijke wind de loop van de geul helemaal veranderd had en de boeien niet meer op de goede plaats lagen. In elk geval hadden we 's-middags met opkomend water geen problemen meer want dan kunnen we overal varen. Toch zeilden we die dag nog heerlijk met een goede noordwester hoog aan de wind dwars over het wad langs 3 eilanden: Spiekeroog, Langeoog en Baltrum, waar we een lekker visje aten. De volgende morgen vroeg op en nu lukte het beter om nog voor het water te laag geworden was langs het ondiepste gedeelte te varen. Je hebt dan een voordeel want de ebstroom helpt je dan mee om naar het westen te varen. Langs Norderney, om de Brennerplatte heen waar altijd hoge branding staat, onder Juist door, maar ook deze geul was ondieper dan op de kaart stond en we vielen hier dus droog. Het was een prachtige plek met veel kleine geultjes en mosselbanken. Hoewel het koud was en het begon te regenen, kon ik het niet laten om mossels en kokkels te zoeken. Vooral de kokkels waren heerlijk: rauw, zo uit de schelp of gekookt en daarna met een uitje gebakken. De kokkels zijn moeilijker te vinden; ze zitten op wat zachtere grond zo'n 5 cm ingegraven maar als je er eenmaal een paar gevonden hebt krijg je de slag te pakken en heb je zo een maaltje bij elkaar. In het begin van de middag kwamen we weer vlot na wat duw en trekwerk want we werden door de stroom dwars tegen een prik aangeduwd en konden het anker niet binnenhalen. Met motorhulp zeilden we nu tegen de harde stroom van de Oostereems in met prachtig weer naar Borkum. Daar zoveel mogelijk alles weer afsnijdend, de Westereems over en terug op het Groningerwad. We wilden nog wel door naar Noordpolderzijk, maar daar waren we te laat voor en we vielen weer droog met zonsondergang. Dit keer was ik wel zo handig om de boeg in zuidelijke richting te duwen en dat was maar goed ook want 's-nachts begon het te waaien en de golven zagen er onplezierig uit om half 6. Ankerop en achter een tjalk aan die met zoeklicht zijn weg

vond. Windkracht 6. Pal tegen dus op de motor over het volgende wad bij Pieterburen.



Drooggevallen onder Rottum. Weerbericht Borkum: zuid tot zuidwest 6-7, in buien 8 - 9

. Maar we waren daar veel te laat: lang voor we het hoogste punt bereikten liepen we weer vast. Wadpoten uit en we konden weer gaan slapen. Nog even het weerbericht van Borkum: zuid tot zuidwest 6 tot 7, in buien 8 tot 9 Daar schrok ik toch wel van, we moeten nu zo snel mogelijk naar Lauwersoog varen. Door de harde wind stond de Pagan te schudden en met de onweersbuien die over ons trokken zag het er akelig uit. Om twee uur begon de Pagan aan de ketting te rukken, dat wordt dan al gauw zo hevig dat je je moet vasthouden als je staat, dus zo gauw mogelijk ankerop. Met de kiel over de grond bonkend kwamen we over het hoogste punt heen en met Tiny aan het roer in de harde regen, vermengd met zout buiswater voeren we in een paar uur naar Lauwersoog, waar we bij de visafslag een overheerlijk gebakken visje aten met een flesje wijn op de goede afloop, want toen we daar zaten kwam een echte bui over met massieve regen en veel wind.

De volgende morgen zeilden we met een rif in het grootzeil het Lauwersmeer over, daarna de mast omlaag en door Friesland op de motor Na een opstopping bij Grouw werden we door een ongeduldige schipper opgelopen, veel te hard varende probeerde hij nog voor de sluis bij Terhorne op te lopen, dat lukte niet zodat hij eigenlijk moest inhouden. Mooi niet, hij bleef gewoon volgas doorvaren en met zijn 4 meter hoge kop met dikke boeggolf, was het een eng gezicht. Nu had ik tegen Tiny al gezegd dat ik vlak voor de smalle doorvaart wel weg zou zwaaien, maar dat wist die schipper natuurlijk niet, erger nog, hij kon ons toen al niet meer zien want we zaten toen onder zijn hoge boeg. In elk geval was het toen wel duidelijk dat hij zonder meer over ons heen zou varen, maar zover liet ik het natuurlijk niet komen en stuurde op het nippertje weg. Via Sneek, Heeg, Workum en Stavoren weer terug naar Enkhuzen, waar we werden opgelopen door mijn neef, waarmee ik bijna 40 jaar geleden veel zeilde. Na een gezellige avond in Enkhuzen de

volgende dag weer vroeg weg en met een mooi windje naar Amsterdam Het was nog zo'n mooie avond dat we besloten om nog even door te zeilen over het Noordzeekanaal. Dat was een goede beslissing want bij Zaandam werden we opgelopen door het grootste passagiersschip ter wereld: de Queen Elisabeth II. Op zich al bijzonder om dat schip te zien, veel mensen op de kant, was het helemaal te gek dat wij net hier aan het zeilen waren. De mensen op de brug waren nauwelijks te onderscheiden en een rij reddingsboten zo groot als de Pagan schoof voorbij op 20 meter boven ons. Uitbundig zwaaien van de passagiers naar ons, verbeeldden we het ons of lag dat trotse schip een beetje scheef door alle passagiers aan onze kant? In elk geval zwaaiden ze uitbundig en misschien waren er wel passagiers bij die liever op de Pagan hadden gezeten, financieel gezien zou dat geen probleem moeten zijn want ik denk dat je voor de prijs van zo'n cruise een sloepje als de Pagan wel kunt kopen. Met alle patrijspoorten verlicht was het een sprookjesachtig gezicht om dit mooie schip richting zee te zien varen op deze zwoele avond. Via Haarlem en de Kaag voeren we terug naar Reeuwijk waar we ons verhaal kwijt konden onder het genot van een borrel en een heerlijke maaltijd van Eliane. Ja, dat was dan weer onze vakantie en dan heb ik nog geneens verteld wat er allemaal nog meer gebeurd is. Had ik al verteld over de sloepenrace bij Terschelling en die bij Hoorn? Of van Sail Douarnenez? Geen plaats meer in deze editie van het werfnieuws,



De Elisabeth met zonnentent op het strandje net buiten de "Barrage" van Port Rhu (Douarnenez)

Tot slot moet ik nog vermelden voor de mensen die de voorjaars editie gemist hebben, dat het stallingsgeld met $\pm 6\%$ is verhoogd. Ik begin rond 15 oktober met binnenhalen van de boten; zorgt u dat uw boot dan klaar ligt: spullen eruit, sloten eraf en mast omlaag. Als u niet wilt stallen dan graag zo snel mogelijk een telefoontje.

Wij hopen dat dit verhaal u stimuleert om ook mooie vaartochten te maken Tijd genoeg om daarover te dromen als uw boot netjes is opgelegd voor de winter.

Rik en Tiny Homan.